Ner 24. Poniedziałek 31. Stycznia 1853. Rok Gazecie 43.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Inserсya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

PRZEGLĄD.

MONARCHYA AUSTRYACKA.

Sprawy krajowe.

Czynności

XXII. zwyczajnego posiedzenia

Lwowskiej Izby handlowej i przemysłowej,

na dniu 2go listopada 1852, pod przewodnictwem Prezesa pana *Floryana H. Singer.*

(Udzielono Redakcyi dnia 27. stycznia 1853.)

(Dokończenie.)

7. Sekretarz Izby jako sprawozdawca komisyi o skutkach wolności handlu spedycyjnego.

Komisya przedkłada projekt przedstawienia do wys. ministeryum handlu. W tem podaniu wyrażoną jest obawa, że frachciarze (Frachtenmäkler, Güterbestätter, Kommerzialgüterverlader) i inne osoby, nieposiadając potrzebnych funduszów i wiadomości kupieckich chwycą się lekkomyślnie tej gałęzi zarobkowości i przywłaszczą sobie firmę domu spedycyjnego, a wtenczas ważna ta gałęź w kraju i za granicą kredyt utraci. Obowiązkiem spedytora, który przesyłania towarów podejmuje się, jest: z otrzymaniem ładunku przekonać się, czyli takowy jest istotnie takim, jakim powinien być podług listu frachtowego. To zaś wymaga gruntownej znajomości towarów. Spedytor musi prócz tego podług treści polecenia spedycyjnego, wszelkie dopłaty, odebranie wszelkich na towarze ciążących pretensyi przesyłającego, jako to: cła i spezów załatwić, a zatem musi posiadać znajomość prawa wekslowego, praw cłowych i zwyczajów kupieckich. Wkońcu musi spedytor, który przyjmuje towar na swoją odpowiedzialność, osobom, z któremi jest w styczności: przesyłającemu, frachciarzowi i odbierającemu należytą dawać rękojmię. Ta zaś przy wielkiej częstokroć wartości towarów przez kaucye i realną rękojmię nie łatwo da się zastąpić, i może jedynie polegać na osobistem zaufaniu i kredycie. Kredyt ten w interesie handlu wzmocnić, jest rzeczą prawodawstwa. Podług zdania Izby zaś tylko kupiec powagą zwierzchności i sądu ustalony, przez swoje wykształcenie kupieckie, wykazane fundusze i protokołowaną firmę dać może zupełną gwarancyę. — Potrzeba jeszcze dodać, że spedycya od kupiectwa a szczególniej od handlu komissyjnego odłączoną być nie może, ponieważ przesyłający w wypadkach, upadłości lub innej zmianie stosunków odbierającego, spedytorowi często daje dyspozycyę do dalszej sprzedaży towarów.

Natenczas od prawości domu spedycyjnego zawisła także exystencya frachciarzów i towarów w czasie transportu. Tylko wtenczas, jeżeli frachciarz awizowany do akredytowanego domu, otrzyma w razie wydarzonego nieszczęścia w drodze zaliczkę i dostateczną pomoc, za pomocą której dalszy transport będzie mógł prowadzić.

Niemniejszy wpływ wywarłaby wolność handlu spedycyjnego w prawniczym względzie. Kupiec formalny podług istniejących przepisów pod zagrożeniem utraty handlu obowiązanym jest porządne księgi prowadzić. Spedytor, który wykonuje ten przemysł, jako wolny, nie może być zmuszonym do prowadzenia ksiąg. Gdyby jednakże mimo to takowe prowadził, to przecież nie będzie mógł być policzonym do tych przemysłowych, których księgi podług §. 188. galicyjskiej ustawy sądowniczej stanowią pół dowodu. Dalszy skutek wolności spedycyi byłby, że skoro spedytorowie nie mają praw formalnych kupców, wypływające z spedycyi spory nie w sądzie wekslowym według postępowania sumarycznego, ale na zwykłej drodze prawnej będą musiały być przeprowadzone.

Przez wolność spedycyi będzie wkońcu utrudnionem przekazywanie towarów, (Güteranweisung) i bezpieczeństwo cła rządowego narażone.

Podług §. 139. ustawy o cłach i monopolach mogą kupcy dawać ogólne zaręczenia dla wszystkich gałęzi przekazywania towarów (Güteranweisung). Jeżeli spedytorowie nie są oraz upoważnionymi kupcami, to swoje zaręczenia tylko na ściśle określone przesyłki towarów składać muszą, ale nadto według §. 140. ustawy celnej wykazać są obowiązani, że posiadają nieruchome posiadłości, albo z prowizyi własnych kapitałów się utrzymują.

Jeżeli zaś do kategoryi furmanów zostaną policzeni a przyznane im będzie dobrodziejstwo podania rękojmi, przeto władze kierujące cłem będą musiały szczególną ostrożność w odbieraniu takich deklaracyi zachowywać i świadectwa władz miejscowych podług §. 134. wydawać się mające, ścisłej krytyce podciągać.

Postanowienie wys. ministeryum, że spedycya jako zatrudnienie wolne za przepisaną opłatą każdemu dozwolone być ma, polega na zasadzie powziętej z teoryi, że czynności spedycyi nie są zatrudnieniem kupieckiem.

Izba zaś ośmiela się wystąpić przeciw tej teoryi handlu i wyrazić zdanie, że czynność spedycyi jest ważnem ogniwem w zatrudnieniach kupieckich i bez niebezpieczeństwa od handlu odłączoną być nie może, a zatem tak długo, dopóki pozwolenie do handlu wymaga koncesyi, i spedycya każdemu dowolnie zostawioną być nie może.

Przedstawienie to kończy się wnioskiem, aby wys. ministeryum dotyczące deklaratoryum, że spedycye jako zatrudnienie wolne uważać należy, odwołać raczyła.

Projekt przedstawienia jednomyślnie przyjęto.

Ludwik Lens, sekretarz.

(Dodatki do zawartych w Gaz. Wiéd. rozporządzeń minist. spraw wewnętrznych, sprawiedl. i finansów z d. 19. stycznia i t. d. (Ciąg dalszy.)

II.

Zakres działania w sprawach sądownictwa.

§. 33. Wpływ władzy obwodowej w sprawach sądownictwa, względem którego nie przysłuża jej zakres niezawisły, ogranicza się według reguły na to, przy należącem do niej rozpoznawaniu i czuwaniu nad tokiem spraw okręgowych, dawać staranną baczność także na stan prowadzenia ksiąg gruntowych, sierót, w szczególności na obrót majątku, na pertraktacye puścizny, równie jak na stan aresztów i przyaresztowanych, i uczynione w tej mierze spostrzeżenia albo w interesie publicznym, jak dalece to należy do zakresu jej czynności, wziąć za podstawę swego własnego urzędowania, albo też właściwym władzom sądowym lub wyższym władzom administracyjnym do wiadomości i dalszego rozporządzenia zakomunikować.

III.

Zakres działania w sprawach podatkowych, kasowych i rachunkowych.

§. 34. W sprawach stałego opodatkowania ma władza obwodowa wywierać wpływ częścią

a) nadzorczy, a częścią
b) wykonawczy.

§. 35. Władza obwodowa jest obowiązana ściśle czuwać nad urzędami okręgowemi i podległemi jej bezpośrednio władzami miejskiemi w pełnieniu instrukcyjnych powinności, i nad gminami w włożonem na nie osobnemi przepisami spółdziałaniu w sprawie stałego opodatkowania.

Ona wykonywa ten nadzór w drodze pisemnego urzędowania przez umyślnie przedsięwzięte objazdki, równie przy innych podróżach urzędowych i korzysta przytem ze sposobności zbierania objaśnień i wiadomości o stosunkach opodatkowania w obwodzie, o przyczynach zaległości, o skargach na nierówny rozkład podatków, tudzież o postępowaniu i prowadzeniu spraw ze strony użytych do podatku urzędników okręgowych i organów gmin, i używa tych objaśnień i wiadomości do dalszego urzędowania i przedłożenia propozycyi.

§. 36. Jako wykonawczemu urzędowi przysłuża władzy obwodowej:

a) wymiar należytości względem domowo-czynszowego i domowo-klasycznego podatku; następnie podatku zarobkowego i dochodowego na zasadzie przedłożonych przez niższe urzęda polityczne spisanych operatów i propozycyi, równie jak przedkładanie propozycyi, czyli całą miejscowość albo które jéj części pod podatek domowo-czynszowy podciągnąć należy;
b) nakazanie i czuwanie nad prawnemi środkami do przymusowego odebrania istniejących w obwodzie zaległości podatkowych, tudzież innych należytości w miarę przepisów do egzekucyi podatkowej;
c) utrzymywanie w ewidencyi katastrów podatku domowo-czynszowego, zarobkowego i dochodowego, tudzież spółdziałanie przy wykonaniu i peryodycznej rewizyi katastru podatku gruntowego;

d) dawanie zdania i przedkładanie próśb i rekursów względem pobłażania, przedłużenia terminu do zapłaty lub zniżenia podatku, krajowej władzy podatkowej i wytoczenie lub przedsiębranie kontrolowych indagacyi o szkodach elementarnych, względem których strony opuszczenia podatków się domagają.

Oddział pierwszy.

Urządzenie urzędu okręgowego.

§. 1. Urząd okręgowy jest dla przydzielonego mu okręgu najniższą monarchiczną władzą we wszystkich wyraźnie innym władzom lub organom niezastrzeżonych sprawach administracyi i sądownictwa.

§. 2. Urząd okręgowy stoi pod względem toku spraw i instancyi według różnicy spraw pod wyższą polityczną władzą sądową lub podatkową; odbiera i wykonywa ich polecenia i instrukcye i przedkłada im sprawozdania i doniesienia.

§. 3. Przełożony okręgu kieruje i czuwa nad tokiem spraw urzędu we wszystkich jego gałęziach i jest odpowiedzialny pod przytoczonemi w §§. 5, 6 i 13 ograniczeniami za cały tok czynności.

§. 4. Stan urzędników okręgowego urzędu składa się prócz przełożonego okręgowego z adjutantów, aktuaryuszów, kancelistów i sług.

Których urzędników i sług należy według tych zasad przydzielić każdemu urzędowi okręgowemu, oznaczy się przy przeprowadzeniu organizacyi, a obecnie postanawia się tylko pod względem urzędników, którym się ma poruczyć prowadzenie ksiąg gruntowych, że od nich należy dla tego urzędowania odebrać przysięgę i pod osobną odpowiedzialność i nadzór podciągnąć.

Również w miarę potrzeby będą urzędom okręgowym przydzieleni auskultanci i konceptowi praktykanci częścią z adjutum, częścią bez adjutum do pomocy w załatwieniu spraw i dla wydoskonalenia przyszłych urzędników ze stanu istniejących dla administracyjnego okręgu namiestnictwa i naczelnego trybunału krajowego konceptowych praktykantów i auskultantów; przydzieleni konceptowi praktykanci i auskultanci stanowią na czas przydzielenia część stanu urzędników tego okręgowego urzędu, któremu do pomocy są przydzieleni i wstępują do przełożonego urzędu w ten sam stosunek podrzędności, w jakim inni członkowie stanu urzędników do niego zostają.

Prócz tego wymierzy się kwota pauszalna na dyurne dla załatwiania okręgowych spraw pisarskich.

§. 5. Dla sprawy kasy i rachunków należy do urzędników postanowionych przy podatkowym urzędzie za złożeniem kaucyi (do poborcy podatków i urzędnika, który go kontroluje) bezpośrednie zaręczenie i odpowiedzialność. Stosunki urzędu podatkowego do urzędu okręgowego i jego przełożonego, następnie do wyższych władz podatkowych lub finansowych będą osobnemi przepisami uregulowane.

§. 6. Względem spraw przydzielonych wymienionym w §. 5. urzędnikom z osobną odpowiedzialnością, należy do okręgowego przełożonego tylko to zaręczenie, jakie z kierunku okręgowego urzędu i nadzoru nad urzędem podatkowym wynika; to jest ażeby nad nimi czuwał w ich urzędowaniu, a jeźli w tej mierze postrzeże jakie niedbalstwo lub nadużycie, ażeby według okoliczności albo sam temu zaradził, albo to zaradzenie u wyższej władzy wyjednał.

§. 7. W obec stanu urzędników okręgowego urzędu przysługują przełożonemu okręgowemu z wyłączeniem degradacyi, przymusowego przeniesienia na inne miejsce i uwolnienia od służby, wszystkie upoważnienia, które według istniejących przepisów należą do dyscyplinarnej władzy przełożonego urzędu.

§. 8. W razie, jeżeli przełożony okręgowego urzędu jest przeszkodzony, zastępuje go najbliższy w randze urzędnik konceptowy.

§. 9. Każdy urzędnik, praktykant konceptowy, auskultant i sługa urzędu okręgowego niejest ograniczony tylko na sprawy odpowiadające charakterowi jego służby, albo jemu z szczególniejszą odpowiedzialnością przydzielone, lecz ma być użyty w ogóle według postanowienia okręgowego przełożonego i według przepisów regulaminu urzędowego (§. 20).

W szczególności są obowiązani urzędnicy podatkowego urzędu, pomagać w sprawach okręgowego urzędu, jeźli tego potrzeba służby wymaga i jak dalece nieczyni się przezto uszczerbku własnym sprawom urzędu podatkowego.

§. 10. Urzęda okręgowe mają się udawać w sprawach budowli należących do ich zakresu, jeźli przytem technicznej pomocy potrzebują, do budowniczego urzędnika, w którego budowniczym okręgu się znajdują, a ten urzędnik w sprawach budowli, względem których administracyjne urzędowanie przydzielono urzędowi okręgowemu, ma słuchać jego instrukcyi. Również obowiązane są urzęda okręgowe czuwać nad stosownem wykonywaniem publicznej służby budowniczej a w szczególności nad dobrem utrzymywaniem gościńców monarchicznych, krajowych i obwodowych w swym okręgu, i wszelkie zaniedbanie lub wszelką inną niedostateczność, jakiej się przytem władze budownicze dopuszczą, do wiadomości wyższej politycznej władzy podawać.

§. 11. Jakie płace i pensye przynależą indywiduom użytym przy urzędach okręgowych, i w jakiej klasie dyet mają zostawać urzędnicy urzędu okręgowego, postanawia szema systemizowanych pensyi urzędników i sług przy władzach politycznych i sądowych.

Przełożony okręgu ma wolne pomieszkanie w gmachu urzędowym, a gdzie takiego niema, pobiera stósowną kwotę na pomieszkanie.

§. 12. Postanowieni przy urzędach okręgowych urzędnicy tej samej kategoryi tworzą dla każdego koronnego kraju stan konkretalny, są sobie w randze równi i posuwają się według lat swej służby na wyższe stopnie płacy, jeżeli się który z nich przez swoje postępowanie takiego posunięcia nie uczyni niegodnym.

§. 13. Aż do czasu, w którym dla przełożonego urzędu okręgowego będzie przepisana kwalifikacya tak do urzędu sędziowskiego jakoteż do załatwiania politycznych spraw, należy mieć szczególniejszy wzgląd na to podwójne uzdolnienie.

Przy tych urzędach okręgowych, których przełożeni nieposiadają uzdolnienia do urzędu sędziowskiego, judycyalny tok spraw, mianowicie karny urząd sędziowski, wyrokowanie w cywilnych sporach prawnych i te gałęzie sądownictwa, w których chodzi o decyzyę lub wyrok sądu, ma załatwiać uzdolniony do tej gałęzi służby i do wykonywania jej przeznaczony adjunkt niezawiśle i pod własną odpowiedzialnością.

Jaki wpływ mają wywierać ci przełożeni urzędu, którzy nieposiadają uzdolnienia do sędziowskiego urzędu, na sprawy sądowniczego zawodu, które nienależą do kategoryi oznaczonej, postanowi się w instrukcyi urzędowej. Podrzędnych urzędników można za przyzwoleniem przełożonego urzędu, pod kierunkiem i odpowiedzialnością załatwiającego sędziowski urząd użyć do takich sądowych spraw, do których są uzdolnieni.

Należy także mieć staranie o to, ażeby zawsze jeden lub kilku urzędników przy każdym okręgowym urzędzie było postanowionych, którzy do sędziowskiego urzędu są uzdolnieni, i w tym względzie należy na to wpływać, ażeby auskultanci i konceptowi praktykanci w obu kierunkach potrzebne uzdolnienie sobie przyswajali.

Urzędnikom okręgowym, w miarę jak dla jednej lub drugiej gałęzi służby, albo dla obydwóch mają potrzebną kwalifikacyę, przysłużą systematycznie prawo promocyi przy wyższych władzach sprawiedliwości i administracyi.

§. 14. W administracyjnym okręgu każdego namiestnictwa będzie postanowiona z równej liczby radzców namiestnictwa i naczelnego krajowego trybunału, złożona pod przewodnictwem i kierunkiem namiestnika lub wyznaczonego przezeń zastępcy nieustająca komisya dla wszystkich osobistych spraw urzędników przy urzędach okręgowych, w szczególności dla wszystkich nie niższej władzy przydzielonych obsadzeń służby i przedkładania odnośnych propozycyi, dla wyznaczenia należytości i płac, dla dawania urlopów i dla wykonywania karnej władzy za służbowe przestępstwa.

Zapadłe większością głosów uchwały będą bezpośrednio wydawane.

Jeźliby jednak namiestnik lub jego zastępca uznał za rzecz stosowną zastanowić taką uchwałę dla zaszłej wątpliwości, należy naradę w najkrótszej drodze zakomunikować prezydentowi naczelnego krajowego trybunału, a jeźli decyzya według rodzaju przedmiotu nienależy do ministeryum, ma się rozstrzygać według tego zdania, na które się namiestnik zgodzi z prezydentem naczelnego krajowego trybunału. Jeźli takie porozumienie nie przyjdzie do skutku, tedy namiestnik przedłoży całą sprawę ministeryum spraw wewnętrznych, które sobie w porozumieniu z ministeryum sprawiedliwości postąpi.

W nagłych przypadkach może namiestnik pod względem okręgowych urzędników wydać prowizorycznie konieczne rozporządzenia pod własną odpowiedzialnością; jednak należy oraz przesłać doniesienie do ministeryum spraw wewnętrznych i mieszaną komisyę o wydanem rozporządzeniu zawiadomić.

§. 15. Dla obsadzenia posady przełożonego urzędu okręgowego przedkłada mieszana komisya propozycyę ministerstwu spraw wewnętrznych, które się w tej mierze z ministeryum sprawiedliwości ma porozumieć.

Dla mianowania adjunktów okręgowych i aktuaryuszów przedkłada władza obwodowa propozycyę mieszanej komisyi, która obsadza posady aktuaryuszów, zaś dla posad adjunktów przedkłada propozycyę ministerstwu spraw wewnętrznych do decyzyi, która za porozumieniem się z ministerstwem sprawiedliwości ma nastąpić.

Kancelistów przy urzędach okręgowych mianuje przełożony obwodowy na propozycyę przełożonego okręgu.

Mieszana komisya ma na to zwrócić uwagę, czyli i w jakiej objętości zachodzi przy pojedyńczych urzędach okręgowych potrzeba przydzielenia konceptowych praktykantów i auskultantów; udaje się względem przydzielenia potrzebnej liczby konceptowych praktykantów do namiestnika, a względem przydzielenia auskultantów do prezydenta naczelnego trybunału krajowego.

Dyurniści będą od przełożonego okręgowego w przyzwolonej liczbie przyjmowani.

Sług urzędowych mianuje przełożony okręgowy ze względem na powołane do tego według istniejących przepisów indywidua wojskowe.

Przełożony okręgowy jest upoważniony dawać podrzędnym urzędnikom pozwolenia urlopu najdłużej na ośm dni, przełożony obwodowy na propozycyę okręgowego przełożonego najdłużej na czternaście dni, z ścisłem uwzględnieniem potrzeby służby.

Remuneracye, zasiłki i zaliczki płacy lub zapłaty daje mieszana komisya ze względem na wyznaczoną dla tych zamiarów dotacyę.

Normalne pensyonowanie, kwieskowanie i przeniesienie na inne miejsce urzędników okręgowych przysłużą komisyi mieszanej; tylko gdy chodzi o przełożonego okręgowego albo adjunkta, przedkłada się propozycya ministerstwu spraw wewnętrznych, które się z ministeryum sprawiedliwości ma porozumieć.

Tego samego toku należy przestrzegać, gdy chodzi o dymisyę lub degradacyę urzędnika okręgowego urzędu, którego nominacya ministerstwu jest zastrzeżona.

Wymiar przepisanych należytości dla krewnych po zmarłych urzędnikach lub sługach, mianowanych przez mieszaną komisyę lub przełożonego okręgowego, należy do zakresu spraw namiestnictwa.

§. 16. Postanowienie i postępowanie z urzędnikami i sługami, należącymi do stanu urzędów podatkowych, pozostawia się władzom finansowym według istniejącego obecnie przepisanego regulaminu.

§. 17. Na stosowne potrzeby kancelaryjne, równie jak na oświetlenie i opał lokalów urzędowych będzie dla okręgowego urzędu wymierzone pauszale.

Sprawienie przedmiotów urządzenia dla kancelaryi i wystawienie przepisanych aresztów ma nastąpić za pozwoleniem politycznej władzy krajowej i za przedłożeniem rachunków.

§. 18. Na służbowe podróże w okręgu otrzymają urzędnicy okręgowi wyznaczone pieniądze dzienne i milowe, które przy urzędowych podróżach od eraryum, a przy podróżach w sprawach stron od partyi wynagrodzone będą, z przestrzeganiem przepisów osobnych, istniejących w tej mierze według różnicy spraw. Przy podróżach nadwornych i przy podróżach służby po-za obrębem okręgu mają pobierać urzędnicy okręgowi klasyczne dyety i należytości podróży.

§. 19. Na opędzenie bieżących administracyjnych wydatków, w szczególności wyrażonego w §. 17. rodzaju, następnie wydatków na wyżywienie znajdujących się w areszcie osób, będą przyzwolone okręgowemu urzędowi stałe kwoty, które, ilekroć przełożony okręgowego urzędu z opędzonych z tego wydatków złoży rachunek, należy zaasygnowaniem rzetelnie znalezionej kwoty uzupełnić.

§. 20. W jaki sposób przychodzące lub nadsełane do okręgowego urzędu sprawy należy przyjmować, poddawać pod obrady, załatwiać i expedyować, jak mają być akta przechowywane i porządkowane, i załatwiane sprawy kasowe i rachunkowe, będzie osobną instrukcyą urzędową oznaczone.

§. 21. W mających się osobno oznaczyć miejscach, w których dla wielkiej ich ludności, dobrego mienia i objętości spraw okazuje się potrzebne lub pożyteczne oddzielne sprawowanie różnych gałęzi administracyjnych, będą dla odosobnionego załatwiania administracyi politycznej, spraw jurydycznych, tudzież spraw podatkowych i kasowych postanowione osobne urzęda, jak dalece takie sprawy administracyjne, podatkowe i kasowe nie są do załatwiania gminom poruczone.

Stan urzędników tych urzędów zostaje pod dyscyplinarną władzą tego urzędu, który jest powołany do naczelnego kierunku odnośnej gałęzi służby.

Względem urządzenia takich urzędów, zakresu ich działania, stanu urzędników i płacy mają być wydane osobne przepisy.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

(Główne postanowienia traktatu między Austryą i Szwajcaryą względem połączenia linii telegraficznych.)

Ces. rząd austryacki i federacya szwajcarska przekonane o konieczności nadania tak rządowej jak i prywatnej komunikacyi pomiędzy obydwoma państwami w czasie, jak tylko może być najkrótszym znacznych korzyści, jakie nastręcza urządzenie i połączenie elektro-magnetycznych linii telegraficznych — zawarły traktat rządowy względem połączenia austryackich i szwajcarskich linii telegraficznych. Postanowienia traktatu pomienionego są w treści następujące. Rząd austryacki zobowiązuje się zaprowadzić kosztem swoim, i jeżeli tylko być może jeszcze w ciągu roku **1853**, następujące linie telegraficzne dla połączenia ich z szwajcarskiemi liniami telegraficznemi u granic szwajcarskich, a mianowicie począwszy od Feldkirch, Bregencyi, tudzież z Medyolanu na Como aż do granic szwajcarskich. Federacya szwajcarska zobowiązuje się również połączyć kosztem swoim w razie możliwym jeszcze w ciągu roku **1852** wspomnione linie telegraficzne od granic szwajcarskich z zamierzoną i na mocy uchwały związkowej rozciągać się mającą siecią telegraficzną. Federacya szwajcarska zobowiązuje się dalej urządzić kosztem swoim linie swoje począwszy od Genewy i Bazylei aż do granicy francuskiej, jak niemniej na przestrzeni od Bazylei na Schafhausen-Altstaetten aż do granic ościennych państw związku niemieckiego, i wejść w tej mierze w porozumienie z rządami Francyi i Niemiec. Federacya szwajcarska przystępuje do zasad i postanowień niemiecko-austryackiego zjednoczenia telegraficznego. Umowa ta staje się obowiązującą od dnia wymiany ratyfikacyi, która ze strony Austryi nastąpiła **22**. listopada **1852**, i zatrzymuje obowiązującą moc aż do końca roku **1860**, a potem i nadal z zastrzeżeniem wypowiedzenia jej jednym rokiem naprzód, wyjąwszy tylko, jeżliby przedtem jeszcze przyszło do połączenia szwajcarskich i austryackich linii telegraficznych, w którym-to razie przeniesionoby na odnoszących się przestrzeniach linie telegraficzne na linie kolei żelaznej, i przystąpionoby do porozumienia się wzajemnego. *(L. k. a.)*

(Telegraficzna depesza.)

Tryest, 27. stycznia. Do gazety Tryestyńskiej przesłano najnowsze doniesienia z Czernogóry osnowy następującej: Walka z dnia 15go b. m. nierozstrzygnięta. Nad wieczorem dopiero cofnął się *Osman Basza* skudarski na dolinę, i zajął mocną pozycyę w bliskości wzgórza. Czernogórcy korzystając z nocy burzliwej i dżdżystej, napadli o północy na obóz turecki, i wnieśli tam postrach i zamieszanie. Turcy rozpierzchli się na wszystkie strony. O znacznym rezultacie tej wycieczki świadczy mnogość trofeów zdobytych przez Czernogórców, a mianowicie: **17** chorągwi, między tem także i chorągiew *Alai Bariak*, zwana chorągwią Mahometa, ładunek prochu, jaki **80** koni jucznych mogą udźwignąć, **60** koni, znaczną liczbę broni, jataganów śrebrem wysadzanych itp., tudzież **317** głów tureckich. *(L. k. a.)*

(Kurs wiedeński z 29. stycznia.)

Obligacye długu państwa 5% $94\frac{1}{4}$; $4\frac{1}{2}$% $84\frac{9}{16}$; 4% $76\frac{1}{2}$; 4% z r. 1850 —; wylosowane 3% —. Losy z r. 1834 227; z r. 1839 $139\frac{1}{8}$. Wiéd. miejsko bank. —. Akcye bankowe 1351. Akcye kolei półn. 2400. Glognickiej kolei żelaznej —. Odenburgskie —. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parowej $748\frac{1}{2}$. Lloyd —.

Hiszpania.

(Depesza telegraficzna.)

Madryt, 24. stycznia. Baring i wiele innych domów handlowych zaliczyło 57 milionów na dobra narodowe. *(A. B. W. Z)*

Francya.

(Jenerał Allouveau de Montreal. — Pochodzenie familii Montijo.)

Paryż, 21. stycznia. Nowo mianowany naczelny komendant w Rzymie, jenerał dywizyi *Allouveau de Montreal* liczy lat 61, i od roku **1812**, w którym opuścił szkołę wojskową w St. Cyr z rangą podporucznika, odbył wszystkie kampanie armii francuskiej. Podczas wypadków grudniowych miał komendę wojskową w departamencie Chalons sur Saone.

— *Familia Montijo* pochodzi z *Berni* (Creacion, antegüedad y privilegios de los titulos de Castilla) z *Guzman'ów*, a pamięć rodu ich początkowego sięga do najdawniejszych czasów monarchyi hiszpańskiej, i według utrzymywania niektórych dziejopisarzów pierwotnie pochodzi ze krwi królewskiej. Spokrewniona jest przeto z domami książęcemi: *Medina*; *las Torres*, *Medina-Sidonia i Olivares*, należących do rodziny Guzman'ów, gdy tymczasem hrabiowie *Montijo*, *Teba* czyli *Teva i Villaverde*, tudzież margrabiowie *Ardales*, *la Algarra* itd. (wszyscy bez wyjątku grandowie hiszpańscy) z innej pochodzą linii. Hrabiowie *Montijo* używają tego samego herbu co i książęta *Medina-Sidonia* i noszą również imię *Guzman*. Raz już nosił koronę jeden z członków tej familii, a to gdy roku **1633** *Don Juan* IV. *Braganza*, król Portugalski ożenił się z *Luizą Franciszką de Guzman*, córką *Jouana Perez de Guzman*, ósmego księcia *Medina-Sidonia*. Ze strony matki swej pochodzi panna *Montijo* z familii szkockiej *Kirkpatrick-Closburn*, którą wraz z Stuartami wywołano z kraju ojczystego.

O *ojcu przyszłej Cesarzowej* zmarłym roku 1839 wiadomo, że już za czasów wojny hiszpańskiej służył w wojsku francuskiem w stopniu pułkownika artyleryi. W bitwie pod Salamanka utracił jedno oko i zgruchotano mu nogę. Po klęskach armii francuskiej i restauracyi Ferdynanda VII. opuścił hrabia Montijo Hiszpanię i pozostawał dalej w służbie francuskiej. Dla okazanej swej w kampanii roku **1814** odwagi udekorował go Napoleon własnoręcznie, a podczas obrony Paryża poruczono mu zdjęcie planu fortyfikacyi. Wkońcu oddał mu Napoleon komendę nad wychowańcami szkoły politechnicznej dla bronienia wzgórz Saint Chaumont. Dzienniki rządowe wspominając teraz o przyszłem małżeństwie Cesarza policzają mu to za szczególną zasługę, że na tem stanowisku stał „ostatnie wystrzały za niepodległość Francyi.“ *(Pr. Ztg.)*

(Szczegóły o odbytych ceremoniach w sali tronowej Tuileryów. — Bal w Tuileryach. — Ubiór nadworny.)

Paryż, 23. stycznia. Dziennik „*Moniteur*“ ogłasza dzisiaj oprócz kilku mniej ważnych dekretów także i *przemowę Cesarza do wielkich korporacyi państwa* *). Dziennik urzędowy zawiera o odbytych w tej mierze ceremoniach następujące szczegóły: „Prawie wszyscy członkowie senatu, a między tymi także marszałkowie, admirałowie i arcybiskup Paryża, zebrali się w Tuileryach. Członkowie ciała prawodawczego, których większa część znajduje się w Paryżu, również zebrali się w znacznej liczbie na tę uroczystość. O godzinie $12\frac{1}{4}$ opuścili senatorowie, deputowani i radcy stanu salony pałacu, gdzie się zgromadzili i udali się do sali tronowej. Radcy stanu ustawili się po obydwóch stronach tronu, senatorowie naprzeciwko i po prawej stronie, deputowani naprzeciwko i po stronie lewej. O pół do pierwszej zapowiedział wielki mistrz ceremonii przybycie Cesarza. J. M. Cesarz, w mundurze jenerała-porucznika, w asystencyi JJ. cesarzew. MM. książąt *Hieronima* i *Napoleona*, poprzedzony wielkimi urzędnikami Domu swego, wszedł do sali. Cesarz stanąwszy przed tronem z księciem *Hieronimem* po prawej, a księciem *Napoleonem* po lewej stronie, miał wiadomą mowę głosem wyraźnym i pełnym, ale widocznie wzruszonym.

— Wczoraj wieczór odbył się *bal w Tuileryach*. Cesarz przeszedł się kilka razy po salonach. Jego wojskowy sztab nadworny szedł przed nim, a towarzyszył mu książę Hieronim z synem Napoleonem. Panna *Motijo* nie była na balu.

— *Ubiór nadworny dla listy cywilnej* przepisano już stanowczo. Składać się będzie z fraka zielonego z lampasami złotemi po brzegach; spodni do kolan opiętych barwy takiej samej; kamizelki i pończoch białego koloru. *(Pr. Ztg.)*

*) Ob. nr. 21 Gaz. Lw.

Włochy.

(Litogr. „koresp austr.“ o radykalnem dziennikarstwie Piemontu.)

Niewiemy, czyli kiedy jaka prasa przewyższyła radykalne dziennikarstwo Piemontu w złośliwości, dzikiej namiętności i wewnętrznym fałszu. Jadowite pióra tych dzienników nawiedzają z szcze-

gólnem zamiłowaniem Austryę i rząd austryacki — nieszczędzą przy najmniejszej sposobności w tym względzie ani nienawiści ani oszczerstwa. Kiedy te organa najniedorzeczniejsze bajki i jawne zmyślenia puszczają w obieg, tedy tylko to zastanawia, że znajdują zawsze jeszcze łatwowiernych czytelników, którzy jeszcze poznać się nieumieją na grubych fałszach i na jawnem dążeniu do obałamucenia umysłów, ażeby tym sposobem żywić ducha niepokoju. Zresztą nic w tem dziwnego, że Austrya nienawidzoną jest właśnie przez tę partyę, która pragnie obalenia wszystkich tronów włoskich bez różnicy, a mianowicie w silnem stanowisku państwa austryackiego upatruje największą przeszkodę w osiągnieniu swego celu. Ten ważny punkt powinienby słusznie oświecić wszystkich przyjaciół porządku na półwyspie i byłoby to rzeczą trudną do pojęcia, gdyby którykolwiek z włoskich rządów pochwalał wyuzdany ton owej radykalnej prasy przeciw zagranicznym rządom i ich systemom.

Dowiadujemy się z przyjemnością, że i rząd piemoncki niepozwala na podobne nadużycia. Artykuł zawarty w *Gazetta piemontese* gani sposób ubliżający, jakiego sobie niektóre dzienniki turyńskie pozwalają przeciw państwom zagranicznym a szczególnie przeciw sąsiednim, tudzież przeciw ich naczelnikom i armiom; wyrzeczona jest obawa, iżby stosunki internacyonalne przezto mogły być utrudzone, a obopólne interesa, na których zachowaniu zależy rządowi królewskiemu, mogą być zagrożone; podobną niczem nieusprawiedliwioną polemikę musi przeto Piemont nietylko stanowczo odrzucić ale i surowo skarcić.

Przypuszczamy chętnie, że zamiar tego artykułu dalej sięga niż ażeby tylko w sposób przemijający i powierzchowny uspokoić słuszną niechęć wszystkich interesowanych. Cóż by bowiem pomogło wskazywać palcem na wielkość i miejsce choroby nielécząc jéj; zwłaszcza, że niemoże być już żadnej wątpliwości, że choroba ta groźniej wewnątrz niż na zewnątrz nadwątla podstawy dawnego monarchicznego porządku w owem królestwie. *(L. k. a.)*

Niemce.

(Posiedzenie sejmu związkowego. — Uczta na cześć ambasadora Francyi.)

Frankfurt n. M., 21. stycznia. Na wczorajszem posiedzeniu sejmu związkowego przedłożył prezydujący król. pruski poseł przy sejmie związkowym nowe listy wierzytelne wręczone mu przez posła francuskiego p. Tallenay, i na zasadzie których uznano go za cesarskiego posła zawierzytelnionego przy związku. Zaraz po skończonem posiedzeniu zawiadomił p. Bismark-Schönhausen nowo-zawierzytelnionego posła francuskiego o uchwale zgromadzenia związkowego. — O godzinie 5tej tegoż dnia wydano na cześć jego wielką i świetną ucztę w hotelu pruskiego poselstwa. Obecni tam byli oprócz posła francuskiego i członków poselstwa, także wszyscy członkowie sejmu związkowego, zawierzytelnieni przy związku posłowie zagraniczni, ces. austryacki i król. pruski zastępca dla miasta Frankfurtu, członkowie poselstwa pruskiego i urzędnicy związkowi. *(Pr. Ztg.)*

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 26. stycznia.)

Metal. austr. 5% $85^7/_8$; $4^1/_2$ $76^7/_8$. Akcye bank. 1521. Sardyńskie —. Hiszpańskie $41^5/_8$. Wiedeńskie $109^3/_8$. Losy z r. 1834 —. 1839 r. $127^1/_4$.

(Kurs giełdy berlińskiej z 26. stycznia.)

Dobrowolna pożyczka 5% $102^1/_4$ p. $4^1/_2$% z r. 1850 $103^1/_4$. $4^1/_2$% z r. 1852 $103^1/_2$. Obligacye długu państwa $94^1/_4$. Akcye bank. $108^7/_8$ l. Pol. listy zastawne —; nowe $98^1/_4$; Pol. 500 l. $92^1/_2$; 300 l. —. Frydrychsdory $13^1/_{12}$. Inne złoto za 5 tal. $11^1/_4$. Austr. banknoty. $93^5/_6$.

Indye Wschodnie.

(Depesza telegraficzna.)

Bombaj, 3. stycznia. Na *Pegu* uderzył dnia 4. grudnia oddział Birmanów liczący do 5000 ludzi; Anglicy odparli jednak ten napad. Nieco wprzód powiodło się było Birmanom schwytać kilka łodzi komisaryatu; wytępili oni załogę, znalezioną zaś zdobycz zatrzymali dla siebie. 14go b. m. ponawiali trzykrotnie atak na fortecę, lecz za każdym razem odparto ich dzielnie i znaczną zadano im klęskę. Jenerałowie *Godwin* i *Steele* wyruszyli w 4000 żołnierza częścią lądem a po części morzem dla wzmocnienia załogi w Pegu. Upewniają, że operacye wojenne przeciw *Ava* rozpocząć się mają jeszcze w ciągu bieżącego miesiąca. Na północno-zachodniej granicy angielsko-indyjskiego państwa przyszło do kilku utarczek z fanatycznymi Hindusami, którzy napadli kraje *Ishandata-Kanu*, księcia zostającego w przymierzu z Anglikami. Niespokoje w *Kandeisz* załatwiono bez krwi rozlewu.

Kurs wekslowy: Londyn 2,1. *(L. k. a.)*

Doniesienia z ostatniej poczty.

Paryż, 26. stycznia. Wydany właśnie „*Monitor*“ zawiera dekret zwołujący senat i ciało ustawodawcze na 14. lutego.

Mesnard mianowany pierwszym wice-prezydentem senatu, a Billault dla tegorocznej sesyi ciała ustawodawczego.

Dwór Cesarzowej jest już zupełnie urządzony i mianowano już męzkie i żeńskie szarze dworskie.

Paryż, 27. stycznia. Ces. król. austryacki ambasador nie był na żadnej urzędowej recepcyi od czasu przemowy Cesarza względem swego małżeństwa. *(L. B. W. Z.)*

Turyn, 25go stycznia. Deputowany *Brofferio* interpelował ministeryum państwa względem wyroków sądowych wydanych na osoby, które się dopuściły obelgi na religię państwa twierdząc, że wyroki te uzasadniają sprzeczność między ustawą karną i konstytucyą państwa. Ministeryum przyrzekło wyjednać usunięcie tej sprzeczności.

— Ostatnie wiadomości z Montenegro donoszą według Osservatore dalmato, że Turcy strzelają ciągle z dział w miasto Grahowo, a mianowicie na dom wojewody Wujatich. Według Gazety Tryestyńskiej miano wojewodę Wujaticha wraz z 40 wojownikami wziąść w niewolę, a książę Daniło miał Reis Baszę odeprzeć z jego pozycyi pod Ostroga; obydwie wiadomości są jednak dotychczas nie potwierdzone. Pod Czernizzą, gdzie 2000 Montenegrynów walczyło przeciw 12,000 Turkom, odnieśli pierwsi zwycięztwo. W Podgorizza kazali Turcy ściąć głowę greckiemu księdzu, a w nahii Czernickiej zamordowali dziewięcioro dzieci chrześciańskich. *(L. k. a.)*

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w obwodzie Sandeckim.)

Sącz, 21. stycznia. Według doniesień handlowych płacono w pierwszych dwóch tygodniach b. m. na targach w Starym Sączu, Nowym Targu i Nowym Sączu w przecięciu za korzec pszenicy 9r. 24k.—10r.48k.—9r.50k.; żyta 8r.49k.—9r.20k.—8r.24k.; jęczmienia 6r.12k.—4r.48k.—6r.14k.; owsa 3r.24k.—3r.16k.—3r.43k.; hreczki 5r.36k.—0—3r.12k.; kukurudzy 6r.—0—6r.24k.; ziemniaków 3r.12k.—2r.30k.—3r.12k. Cetnar siana kosztował 1r.6k.—1r.—1r.18k.; wełny 36r.—32r.—80r.; nasienia konicza 36r.—0—40r. Sąg drzewa twardego sprzedawano po 4r.42k.—6r.—6r.24k., miękkiego po 3r.—3r.12k.—4r.48k. Funt mięsa wołowego po $3^1/_5$k.—$4^4/_5$k.—$3^1/_5$k. i garniec okowity po 2r.40k.—1r.54k.—2r. m. k.

Kurs lwowski.

Dnia 29.—30. stycznia.		gotówka		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	m. k.	5	6	5	10
Dukat cesarski	„ „	5	9	5	14
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	9	4	9	7
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	$45^1/_2$	1	$46^1/_2$
Talar pruski	„ „	1	37	1	39
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	1	17	1	19
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	„ „	91	55	92	15

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 29. stycznia 1853.		złr.	kr.
Kupiono prócz kuponów 100 po	m. k.	—	—
Przedano „ „ 100 po	„ „	—	—
Dawano „ „ za 100	„ „	—	—
Żądano „ „ za 100	„ „	—	—

(Kurs wekslowy wiédeński z 29. stycznia.)

Amsterdam l. 2. m. —. Augsburg $109^7/_8$ l. uso. Frankfurt $109^3/_8$ l. 2. m. Genua — p. 2. m. Hamburg $162^1/_2$ l. 2. m. Liwurna 107 p. 2. m. Londyn 10.50. l. 3. m. Medyolan $109^1/_4$. Marsylia $129^1/_4$ l. Paryż $129^1/_2$ l. Bukareszt 247. Konstantynopol —. Agio duk. ces. —. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. $94^1/_4$. lit. B. $105^3/_4$. Pożyczka z roku 1852 $94^5/_{16}$. Lomb. $93^1/_2$.

(Kurs pieniężny na giełdzie wiéd. d. 28. stycznia o pół. do 2. popołudniu.)

Ces. dukatów stęplowanych agio $15^1/_2$. Ces. dukatów obrączkowych agio 15. Ros. imperyały 8.56. Srebra agio $9^3/_8$ gotówka.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 29. stycznia.

Hr. Łoś August, z Tarnopola. — PP. Siegel August, c. k. radca apelacyjny, z Tarnowa. — Skolimowski Juliusz, z Dynisk. — Jaźwiński Alexander, z Podniestrzan.

Dnia 30. stycznia.

Br. Lederer, c. k. feldmarszałek-porucznik, z Żółkwi. — P. Pietruski Teofil, z Lubieńca.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 29. stycznia.

Hr. Stecki Ludwik, do Krakowa. — P. Uznański Alexander, c. k. komisarz cyrkularny, do Krakowa.

Dnia 30. stycznia.

P. Bystrzanowski Leopold, do Makuniowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 29. i 30. stycznia.

Pora	Barometr w mierze wiéd. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan temperatury do g. 6 zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
	" ‴ ⁗				
6 god. zran.	28 1 32	— 1,3°	— 1°	południowy₁	pochm. śnieg
2 god. pop.	28 1 62	— 1°	— 1,5°	połud.-wsch.₃	„ „
10 god. wie.	28 1 42	— 1,5°		„	„
6 god. zran.	28 1 00	— 0,8°	0,5°	połud.-wschod.₂	pochm. mgła
2 god. pop.	28 0 95	0,4°	— 2°	połud.-wschod.₃	„ śnieg
10 god. wie.	28 0 82	— 1,2°		„	„ dészcz

TEATR.

Dziś: Przedst. niem.: „**Ein seltsamer Richter,**“ poprzedzone komedyą: „**Doctor Robin**“ tudzież „**Bal na korzyść Ubogich,**“ w sali redutowej pod zarządem Dam Towarzystwa Dobroczynności.

Główny Redaktor ***M. Szrzeniawa Sartyni.*** *Z c. k. galic. drukarni rządowej.*